

כתיב (נחמיה ט, ו). ומכל מקום הוא על ידי הסתר. אבל בשבת נגלה כבודו יתברך בעולמות. ועל ידי השבת מתקשרין ימי החול בשורשן. כי השבת מדבק עולם הזה לשורש החיות שבעולם העליון. וזהו שכתוב⁹ שאין לה בן זוג שהוא קבלה מיוחדת כמו בימות החול. שיש לכל יום בחינה המקבלת חיים מיום העליון כנ"ל להחיות העולם. והשיב כנסת ישראל יהיה בן זוגך. כי גם בשבת כתיב (שמות לא, יז) בני ובין בני ישראל. ורק לבני ישראל מתגלה בשבת כבודו יתברך. ועל ידיהם נמשך חיות לכל העולמות. ועל פי זה מובן כי לאומות גם בשבת בא השפע על ידי אמצעי והוא עמו בני ישראל:

[תרל"ג]

שבתותי תשמורו כו' (שמות לא, יג). לשון רבים. כי יש בכל דבר חיות משבת קודש והיא הנקודה המשלמת הכל כמו שכתב רש"י ז"ל ויכל אלקים ביום השביעי (בראשית ב, ב) שבשבת נגמר המלאכה כו'. הפירוש כנ"ל ששבת משלים כל דבר. והוא הגמר והקיום של כל דבר שהוא שורש החיות. ובשבת קודש מתעורר שורש זה בכל דבר. ולכך נקראת מנוחה שמחזיר כל דבר לשורשו. וכתב רש"י ז"ל¹⁰ שבת שבתון (שמות לא, טו) מנוחת מרגוע לא עראי. פירוש כי וודאי כל איש ישראל מניח מלאכתו ואינו עושה בשבת. אבל צריך להיות שלא יהיה לעול מה שעוזב מעשיו ביום זה. רק אדרבה להיות מצפה כל ימות השבוע לבוא לשורשו ומקום מנוחתו. והוא שבת קודש. שבעוזבו כל מעשיו. זה עיקר מקום חיותו. וזהו פירוש שמירה שיושב

להעביר החלודה ע"ש. שלא ישאר רק גוף הזהב. כן בני ישראל כשמעבירין ההסתר והחלודה. נמצא קדושת השבת בכל מקום כנ"ל. לדעת כו' (שמות לא, יג) ששבת נותן דעת לאדם¹¹ כי וודאי מתנת ה' יתברך שנתן השבת. נכלל בזה שיוכל האדם לדעת ולעשות השבת. כמו שאמרו חז"ל¹² הנותן מתנה כו' צריך להודיעו שנאמר (שם) לדעת כו'. פירוש ידיעה התקשרות ודביקות. כי אם לא היה נכלל בנתינת שבת ההתקשרות ודביקות בני ישראל בבחינת שבת אם כן לא היה נתינה כלל:

"ושמרו בני ישראל כו" (שמות לא, טז) הוא הבטחה גם כן שבני ישראל ישמרו השבת. ואיתא¹³ כי משה רבינו ע"ה מחזיר לישראל בשבת קודש הכתרים של נעשה ונשמע. נראה שבשבת לא קלקלו על ידי החטא. ולכך שבת מעין עולם הבא¹⁴ כמו שכתוב בלוחות ראשונות חירות כו'.¹⁵ וכן איתא¹⁶ בחטא אדם הראשון שנתקבל בשבת. גם כן כנ"ל שלא הגיע החטא לבחינת שבת. והוא ששבת במקום הגניזה כמו שכתוב¹⁷ מתנה טובה יש לי בבית גנוי כו' וכיון שנגזז לא הגיע קלקול החטא לשבת כנ"ל:

במדרש¹⁸ כי אמרה שבת לפני הקב"ה לכל יש בן זוג ולי אין בן זוג והשיב כנסת ישראל יהיה בן זוגך. ואין מובן. ויש לומר הפירוש שיש הסתר לששת הימים. כי שורשן למעלה מיום השביעי. כסדר המנין שביעי אחר ששה. רק שעל ידי שהם גבוהים יש להם הסתרות. ואין עצמותם בעולם הזה. רק בדרך הסתר. וכמו שכתבו חז"ל¹⁹ שבחול ההנהגה על ידי המלאך. והוא שליח. אף ששלוחו של אדם כמותו²⁰. כי בוודאי ואתה מחיה את כולם

א. י. וינפש. כי היתירה. אז על ה. יכולין לבוא זה יהיה נמשך בשם הבעש"ט על ידי שיודעין משמירין יותר ל בעת מצוא עבודתו יתברך

כו' (שמות לא, יג) את השבת (שם) שומר השבת. אך כתיב את היינו להמשיך. ובכל דבר יש גנו ונסתר בימי ובעת שנסתר צון והתשוקה ת כל המעשים נחת רוח לה' שלכל מעשה נעשה כראוי. לצורך שבת זה את השבת. לל רק השבת. כי כמו שאמרו (במדבר לא, כב)

הסגנון שנאמר 'שבת פה טו ע"א). ופסוק שבת וינפש,

יאמנם; מאור ושמש

להעיל תרל"א ד"ה

א. כב ד"ה אך.

9 שבת י ע"ב; ביצה טו ע"א.
10 בר"ר יא. ח.
11 וזהו ח"ג, צד ע"ב.
12 מכילתא בא, פסחא ג; קדושין מא ע"ב.
1 רש"י בראשית ב, ב ד"ה זיכל.
2 רש"י שמות לא, טו ד"ה 'שבת שבתון'.

4 שבת י ע"ב; ביצה טו ע"א.
5 שער הכוונות ענין מזמור שיר ליום השבת, ד"ה 'והנה בכל ע"ש' עמי מטו; ענין שבת פח ע"א.
6 ברכות נו ע"ב.
7 'והלחות מעשה אלקים המה והמכתב מכתב אלקים הוא חרות על הלוחות' (שמות לב, טו); ע"ע אבות פ"ו מ"ב.
8 פרקי דר"א, יט; פסיקתא רבתי מו, ד"ה 'זה היום תחלת; שוד"ט (תהלים), צב.

צ"ח (רמח) ליקוטי

כי תשא ידודה

שבת וכו', והקשה וכי רק שמירת שבת כתוב בהלכות, ותידן דפרחו האותיות מן הלכות אבל אותיות של שבת לא פרוחו (*), וזה הפי' וכתוב בהם שמירת שבת, והוסיף כ"ק אצ"ז מרן אדמו"ר זצ"ל ודקדק מודע דווקא האותיות של שמירת שבת נשארו, ואמר כי חסא העגל ה"י אחר קבלת התורה, ובהו קלקל, לכן פרוחו האותיות, אבל מצות שבת נצטוו במרה (שבת פ"ז ע"ב), וגם א"י (ע"י שמו"ר א' ל"ב, ה' כ"ב, ועוד) שעוד במצרים שמרו את השבת, וכן האבות, לכן לא ה"י לחסא העגל שייכות בו, וזה הרמז (פסחים קי"ז ע"ב) שבת קביעה וקיימה.

וַיִּשְׁלַח מִיָּדָיו אֶת הַלְלוֹת וְגו' (שם).
כ"ק אצ"ז מרן אדמו"ר זצ"ל מגור אמר לפרש מה שאומרים (בתפלת ש"ק)

(*) בענין שהדיבור של שבת נשאר בהלכות (שהאותיות של מצות שבת לא פרוחו), ע"י קלקלו ע"י החסא, ולכך שבת מעין עוה"ב כמ"ש בלחות ראשונות חידת כ"י, וכן איתא בחסא אדם הראשון שנתקבל בשבת, ג"כ כניל שלא הגיע החסא לבחי' שבת, והוא ששבת במקום הנגיה מתנה טובה יש לי בבית גנוי כ"י, וכיון שנגנו לא הגיע קלקול החסא לשבת כנ"ל. וכן בריש שנת תרל"ו כתוב ולה"ק: מול זה בא הבורא ית' לנחם את בני ישראל ולהגיד להם כי השבת שנת ערדנו ניתן להם כמו שהי' קודם החסא, וד"ש מתנה טובה יש לי בבית גנוי, שהשבת ניתן לבני' באופן שהוא גנוז שלא יוכל להיות מגע סט"א כלל, וד"ש אך את שבתותי תשמור, פ"י שאף שכל המצות נשתנו ולא יוכלו לקיימם באופן הטוב כמקודם החסא, אך השבת היא כמקודם, וד"ש ואתה דבר כ"י, שמרע"ה לא ה"י בכלל החסא (וכ"י), וזה ה"י נחמה לבני' אשר נשאר להם מצות שמירת שבת כמו קודם החסא, וכו' ע"י"ש. וכן בריש שנת תרל"ו כתוב ולה"ק: אמנם יום השבת לא חסאו בני", לכן איתא שמרע"ה מחזיר שבת התורה כ"י, (וכ"י), ששמירת השבת נשארה נקי בלי הצטרפות שום בירור, וכו' ע"י"ש. וכן בשנת תרמ"ב כתוב ולה"ק: לכן בשי"ק מחזירין לישראל הכתרים, כי בה לא חסאו (וכ"י), לכן משיני' בו דארוז מלחות הראשונות, וכו' ע"י"ש. וכן בשנת תרנ"ד כתוב ולה"ק: והנה נסמך פרשת השבת אל ויתן אל משה כ"י, לחות הראשונות, למוזן שבשבת מהגלה מעין לחות הראשונות, וכשיגידם יש בחי' מתנה כמ"ש חז"ל מתנה טובה יש לי כ"י, וכ"כ ישמח משה במתנת חלקו, וכו' ע"י"ש. וע"י"ש עוד בשנת תרנ"ז, ובריש תרנ"ז.

ליקוטי

כי תשא ידודה

על מה שאומרים (בתפלת ש"ק) ישמח משה במתנת חלקו וכו' ושני אבנים וכו' וכתוב בהם שמירת שבת וכו', דקדק כ"ק אצ"ז מרן אדמו"ר זצ"ל מגור, מה השמחה בעת שהוריד הלחות, הא שברם, וגם איתא (שמו"ר מ"ב ג') שחשכו פניו של משה ונעשה כסומא מן הצרות, ותידן כפי מה שאמר חז"ל שפרחו הכתבים מהלחות (שמו"ר מ"ז א'), ומצות שבת נשאר כתוב בהלחות, וע"י שמת, ונראה שז"ש וכתוב בהם שמירת שבת, ששמירת שבת נשאר עוד כתוב בהלחות, ושמחה משה נשאר עוד שרדע ע"י שמירת שבת יזכו עוד ללחות שניות, כפי מה שאחז"ל (שבת קי"ח ע"ב) כל המשמר שבת כהלכתה אפילו עובד ע"י דודך אנוש בחולין לו, וזה מרומז בהסמיכות וכתוב בהם שמירת שבת וכן כתוב בתורתך, שע"י שמירת שבת יזכו לכל התורה כולה.

וירא משה את העם כי פרוע הוא וגו' (ל"ב כ"ה). אצ"ז אהר"ק השפ"ת אמר זצ"ל (בשפת אמת ליקוטים כאן) כותב ולה"ק: ירא משה אה"ע כי פרוע הוא כ"פ אהר"ן כ"י, ה"י נראה לפרש וז"ש כי פרוע, והטעם כי פרעה אהר"ן, כיון שענני ע"י אהר"ן לא ה"י החסא ע"י אהר"ן לא ה"י מסתלק, וה"י מיושב גמי מה דכתיב ויקח משה את האוהל [כ"י] מחוץ למחנה, והיתכן לומר שתפריש עצמו חוץ מענני הכבוד, אכן מקרא מלא הוא בנחמ"י (ט"י י"ט) כי הענן לא סר מהם, וי"ל ביוחק דהיינו שתחזיר להם הענן בתפלת מרע"ה, אבל לשון לא סר לא משמע כן, אח"כ מצאתי בתרגום שה"ש בפסוק (ב' י"ז) עד

מה יאמר ה' אלוקי ישראל שימו איש חרבו וגו' משער לשער במתנה הרוגו וגו' (ל"ב כ"ו). כ"ק אצ"ז מרן אדמו"ר זצ"ל מגור אמר, אי בתנדי"א (א"י פ"ד) מעיד אני עלי שמים וארץ שלא אמר הקב"ה למשה לעמוד בשער המתנה ולומר מי לה אלי ולשום איש חרבו על ירכו ולהרוג וכו' והוא אמר כה אמר ה' אלוקי ישראל וגו' אלא שה"י משה דן בעצמו ואמר בלבו אם אני אומר לישראל הרוג וכו' ויאמרו לי וכו' ע"י"ש, ואינו מוכן שכתוב כה אמר ה' וגו', ואמר בשם אביו השפ"ת אמר זצ"ל

שיתעורר שוב בחי' הרחמנות העצמיות של הקב"ה כמו שהי' קודם בריאת העולם וזהו המו מעי לו בחי' הפנימיות רחמים העליונים רחם ארחמנו. וז"ש אומרים (בברכת המזון) בונה ברחמיו ירושלים. פי' ברחמיו העצומים העליונים כמו

שנקרא מלא רחמים אף שלא עפ"י מעשה התחתונים. וע"ז אמר (תהלים כה, ה) זכור רחמך ב' וחסדיך כי מעולם המה. פי' זכור רחמך העצומים אשר מאז מעולם בתחלת בריאת מעולם המה כנ"ל:

לשבת חזון

אין תרצה הארץ את שבתותיה וגו' בפי' בחוקותיה (ויקרא כו, לו). הנראה לפרש כוונת הכתוב להורות גודל מעלת יום השבת בזמן הגלות. כשבא יום השבת יש שמחה לפני הש"י ב"ה יותר מבזמן שבהמ"ק הי' קיים. משום דבשבת קודש נעשה היחוד למעלה גם בזמן הגלות כי הוא קביעא וקיימא, ובימי החול כביכול גם הקב"ה בגלות ע"ד (תהלים צא, טו) עמו אנכי בצרה, א"כ כשבא יום ש"ק יש לו להש"י שמחה גדולה שנעשה היחוד ויוצא מהגלות. אבל בזמן שבהמ"ק הי' קיים הי' היחוד נעשה גם בחול אלא בשבת הי' היחוד גדול במעלה יותר א"כ לא הי' שמחה להש"י כל כך. וז"פ "אז-בזמן הגלות" תרצה הארץ את שבתותיה הם השוכתים המה לרצון לפני הקב"ה בשמחה גדולה. כמ"ש (בתפילת ש"ק) רב לך שבת בעמק הבכא. ימי המצרים בין י"ז בתמוז לת"ב המה עמק הבכא ואז רב לך שבת-יום השבת קודש בימי המצרים הוא יותר גדול מכל ימות השנה. מפני שבימי החול גדול הצער לכן בש"ק נתרבה השמחה למעלה כמ"ש (שם) כיום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו. הגם שבנ"י המה בצער אבל להש"י אין לו בש"ק שום צער כלל. נמצא העולה מזה ללמוד שיהי' כאו"א מבנ"י ביום השבת בשמחה, כי עיקר הצער של בני"א צריך להיות על גלות השכינה שהוא בחול עמנו בגלות. אך בש"ק שיש לשכינה הקדושה ג"כ שמחה. ממילא אף אנו יש לנו לשמוח ביום ש"ק כי בזה אנו גורמים למעלה שמחה יותר להש"י ב"ה אם אנו בשמחה: יתום לא ישפוטו וריב אלמנה לא יבא אליהם (ישעיה א, כג). הנראה לרמוז בזה. דהנה מובא בתד"א ח"א פ' ל' כשתפסו את רשב"ג ואת ר'

ישמעאל כה"ג להריגה הי' רשב"ג בוכה ואמר לר"י כה"ג מפני מה אנו נהרגין כעובדי ע"ג וכו' אמר לו ר"י אני אדון לפניך לפעמים יש לך לשפוט את הדין ולא שפטנו אותך באמת וכו' לפעמים נכנסנו לבית המרחץ או לאכול ולשתות ובאו באותו הפעם יתומים ואלמנות לחבת פונסתן וכו' ונמצאו האלמנה והיתום מעונין וכו' וכתוב (שמות כב, כא) כל אלמנה ויתום לא תענוק כי אם ענה תענה אותו וגו' ע"ש. והנ"ל ברמז פ"ק הזה של אלמנה ויתום שהצדיקו עליהם את הדין על זה להריגה. דהנה מבואר במקובלים כי יתום הוא כינוי ליסוד יתום מאמ"א. ואלמנה הי' מלכות. בהיותה נקודה קטנה. והנה מבואר בפי' החיים בזה הלשון. והנה בזמן תורבן בית שני בזמן עשרה הרוגי מלכות גברו מאד מאד העוונות ולא די שלא הי' כח ביד בני אדם התחתונים לבוד ניצוצין אלו ע"י תפלתם להעלותם בסוד מ"נ אלא אפי' המ"נ דבינה ירדו למטה וחזרו להתפרט בקליפות. וז"ש (ישעיה נ, א) ובפשעכם שלחתי אתכם וע"ז הי' העולם נאבד עד שהוצרך ה"י לתקן העולם וזה הי' ע"י עשרה הרוגי מלכות ע"כ ע"ש. המבואר מזה כי הוצרכו הקדושים האלה להמסר בגופם ביד הסט"א כדי להעלות מ"נ דד"א מאז ואילך עד ימות המשיח. כי כאשר ראו והבין אז מעתה איך ירדו העולמות ונפלו מאד ע"כ מסת נפשם על ק"ה כי על אשר לא היו העלאת כ"כ ואין יחוד בעולמות עליונים הי' העולם חרב לכן הם קיימו במס"נ כל העולמות ביחודם וקב"ל עליהם את הדין לתיקון העולם כולו. והנה שומר ר"י כה"ג לרשב"ג כי לפעמי' בא יתום ואלמנה לתבוע פרנסתן ולא שפטנו אותם וכו'

העיר על חסרון דין יתום ואלמנה יסוד מלכות כמו שנתבאר הי' אלמנה מלכות. והעיר אותו כי בעליונים כי אין כח ביד תפלת ה' כי כנ"ל לכן צריכין אנו לבטל בפועל ממש למיתה. כי ע"ז י' אלמנה ויתום לא תענון הרמז ע"כ הי' היחוד אלמנה ויתום כנ"ל. הי' ישמעאל בקול גדול מאד ע"כ נבוא' בזהר חדש ע"ש הוא ק"כ נראה אז והבין גודל הפגם ומה נפלו ע"ז התמרמר מאד ולכן העביר מכורסיא עד דיעבד ק"כ מבואר שם בז"ח כי כן מסירת מ' ילמים עד דיעבד הקב"ה נוקמן כמ"ש בע"ח לעיל. וזה הכוונה ומה אומי תחלה כדי שלא ארא י"ח כי הי' סבור אולי במסירת מ' העלות מ"ע והתיקון העליון ימית גם את חבירו. וזהו שכ נפשו מקודם כדי שלא יצטרך חבירו כי גם אולי במיתת אחר מ' הי' הוא הענין שאמרנו בגמ' (גיטין כ"ד) יתור משום דלא אתאבלו על חיי דלא שמו את לבם על נפילת כל יחיד בעליונים עיי"כ הבהמ"ק ה' י"ב ויבש. וע"ז הוא שהזהיר ה' (וי) שפטו יתום ריבו אלמנה. ו שפטו דל ויתום עני ורש הצדיק הכל השמות הללו עני ודל ורש יסוד כשהוא בגלות בין החיצו פלטו דל ואביון מיד רשעים הצ' יבל ירד להחיצוני. וכן אמר"כ ואלמנה יעודד ודרך רשעים יענה השפעה להרשעים לא כמו יעבור בריתו חלילה. אך לא יענה חלילה להחיצונים. אך ימלוך השכינה לכך הללויה. וע"ז הוא ש יא ישפוטו וריב אלמנה לא יבוא

ענין
All damaged
by
fire
1948

שטו

שם

תולדות

משמואל

שם

תולדה

הרבי ר"ב זצלה"ה מפרשיסחא שהכל נפגם בחורבן הבית חוץ מן התורה, וזהו תורת ה' תמימה שהיא לעולם תמימה בלי פגם, ובענינות אמרנו שגם שבת שא"צ קידוש ב"ד ואין בו תפיסת יד אדם אלא מאליו הוא קדוש נמי לא נפגם, וזה שאמרו ז"ל (תענית כ"ט.) כשחרב בהמ"ק מוצ"ש ה', ורמזו בזה ששבת לא נפגם בחורבן בהמ"ק, ובזה יש לפרש מושבות דכתב רחמנא בשבת שבת היא לה' בכל מושבותיכם, היינו בכל מושבות ישראל, יהי איך שהיה אפי' בגלות שבת הוא לה' בכל מקום:

והנה יעקבא"ע אחר שנטל על שכמו לילך לבית לבן לתקן שם מה שנצרך לתקן, והי' מתירא שלא ישל שם בע"ז וג"ע ושפ"ד ח"ו כבמדרש (פ' ויצא.) היתה עצתו להטמין את עצמו בבית עבר י"ד שנים, גם בלילה לא שכב לבו אלא ה' עוסק בתורה, כי אז שבת לא ניתנה עדיין, ואף שהאבות שמרו שבת מעצמן מ"מ שוב היתה בה תפיסת יד אדם והי' נמי יכול לשלוט בו פגם ח"ו, ע"כ היתה עצתו רק להטמין א"ע בתורה והיא שעמדה לו, וזה נשאר גם לדורות, ומה גם בשבת, ושבת יעשה כולו תורה:

שנת תרפ"ב

הענין שהי' צריך שיבואו הברכות ליעקב ע"י השתדלותה של רבקה. נראה עפ"י מה שהגיד כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה כי יעקב ועשו שנולדו תאומים בבטן אחת היו דוגמת עץ החיים ועץ הדטור"ר שהיו כרוכים בשורש אחד, עכ"ד. והנה ידוע שהאמהות תקנו חטא חוה, ונראה דשרה תיקנה חטא חוה שנתדבקה בנחש כאמרם ז"ל (ישבת קמ"ו.) בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא, ולעומתה הי' נסיון שרה שנלקחה לבית פרעה ולבית אבימלך ולא נתדבקה בהם

ואמרה למלאך הך והוא מכה. ורבקה תקנה חטא חוה במה שהאכילה לאדם מעץ הדטור"ר, והיינו דמאחר שעשו הוא דוגמת עהדטור"ר היו המטעמים שעשה דוגמת פרי עהדטור"ר, היינו לחבר את הטוב לרע, ומטעמים של יעקב דוגמת פרי עה"ת, וע"כ רבקה שסיבבה למנוע מיצחק מטעמי עשו ואדרכה לטעום ממטעמי יעקב בזה תקנה את חטא חוה שהאכילה לאדם מעהדטור"ר:

ולפי האמור יובן הטעם שלא טעם יצחק ממטעמי עשו כלל, שבפשיטות הי' לו לטעום מה מהם לפייס את עשו וגם למען תחול הברכה שברכו לבסוף, כי הכיר וידע מה לפניו, שהם פרי עהדטור"ר:

שנת תרפ"ג

וא"ל תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק, ויכרתונו ז"ל דקדקו על כפל הלשון, ונראה עוד לומר דשני הפסוקים הראשונים הם הקדמה לכל הפרשה של לידת יעקב ועשו, שאל תתמה שיצחק שהוא דינין תקיפין הוליד את יעקב רחמן שבאכות, והרי לעולם טבע הבן נמשך אחר טבע האב, ויותר מזה יתמה איך מן הזיווג הקדוש מקדושים אלו יצא עשו שבו נקבצו כל המדות הרעות, ובלשון המקובלים יקרא ז"א דקליפה, והכתוב אומר (ישעי' י"ד) משורש נחש יצא צפע, לזה הקדים הכתוב לומר אברהם איש החסד הוליד את יצחק, לכן פתוכה בו גם מדת החסד ומכח שניהם יצא יעקב מדת הרחמים שהוא כולל חסד וגבורה, והכתוב השני מיישב את הפלא שיותר מתמי' לידת עשו, לזה אמר רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי, פרט לך הכתוב שלשה דברים בת רשע ואחות רשע ואנשי מקומה אנשי רשע, וע"כ מכח שלש התכונות הרעות האלו יצא עשו כאמרם ז"ל (ב"ב ק"י.)

רוב בנים דומין לאחי האם, ובמדר (פ' ס"ה) בפסוק ותהיינה מורת רוח ליצחק ולרבקה, למה ליצחק תחילה, אלא לפי שהדבר תלוי בה שנאמר ויאמר ה' שני גוים בבטן, ובמת"כ דכתיב בבטן משמע שהיא גרמה שהיתה בת רשעים, והנה שלשה הוא כלל, וע"כ מפאת שלשת הדברים הא"ל יצא עשו שהי' כלל כל התכונות הרעות, ויש לומר שבת רשע ואחות רשע ומקומה אנשי רשע מקבילים לגוף ונפש ושכל, בת רשע מביאה תכונות רעות בגוף שברוב טבע המוליד בנו, אחות רשע מביאה תכונות רעות בנפש, שהנפש מתפעלת ונמשכת אחר המתחברים בתמימות, ומקום רשע מביא תכונות רעות בשכל כאמרם ז"ל אדם יוצא לשוק ולומד בינה מבני אדם, וממילא מובן להיפוך שמקום רשעים מוליד שכל מעוקם, ורבקה שהיתה צדקה בגוף ונפש ושכל סיפר הכתוב בשבתה, ומי"מ ממנה נולד עשו שהי' מקולקל בכל התכונות הרעות מכל צד:

ויגדל האיש, יש לדקדק למה העלים שמו, ולמה לא הזכיר שמו יצחק בפירוש כמו עד כה, ונראה דרמז י"ס לדבר שגם אחר כל הברכה והגדולה יחושר עדיין הי' בעיני עצמו כאיש פרטי, וע"כ העלים שמו שהוא ע"ס סחוק וצחוק להורות שלא גבה לבו מכל אלה, וכמו שהגיד הרה"ק ר"ב מפרשיסחא זצלה"ה בפסוק (דברים כ"ח) ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך, היינו השיגוך במקומך הראשון טרם שהשיג הברכה שהי' ברוח נמוכה שוהי' סיבה לברכה:

רבקה שומעת, ובאבן עזרא היתה שומעת, ובמפרשיו שלא יתכן כפיור לשון בינוני אחר שכבר עברה, י"ס לומר שלשון שומעת פירושה הבנה בלבון כי שומע יוסף, והיינו שהבינה

מדע. הלכות תשובה פרק ו

פ"ח ה' והלא כהן נכנס ונכנס ונכנס וכו'...
 פ"ח ה' והלא כהן נכנס ונכנס ונכנס וכו'...
 פ"ח ה' והלא כהן נכנס ונכנס ונכנס וכו'...

ששלו נביאים לזמן מדינתם דרכי...
 ששלו נביאים לזמן מדינתם דרכי...
 ששלו נביאים לזמן מדינתם דרכי...

וכן המצריים כל אחד ואחד המצריים...
 וכן המצריים כל אחד ואחד המצריים...
 וכן המצריים כל אחד ואחד המצריים...

אל הווא"ל

ורשמו נכחו כשעמו המצאנו...
 ורשמו נכחו כשעמו המצאנו...
 ורשמו נכחו כשעמו המצאנו...

פרק שביעי

הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...

לזמן

הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...

לזמן

הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...

מדע. הלכות תשובה פרק ז

פ"ח ה' והלא כהן נכנס ונכנס ונכנס וכו'...
 פ"ח ה' והלא כהן נכנס ונכנס ונכנס וכו'...
 פ"ח ה' והלא כהן נכנס ונכנס ונכנס וכו'...

ששלו נביאים לזמן מדינתם דרכי...
 ששלו נביאים לזמן מדינתם דרכי...
 ששלו נביאים לזמן מדינתם דרכי...

וכן המצריים כל אחד ואחד המצריים...
 וכן המצריים כל אחד ואחד המצריים...
 וכן המצריים כל אחד ואחד המצריים...

אל הווא"ל

ורשמו נכחו כשעמו המצאנו...
 ורשמו נכחו כשעמו המצאנו...
 ורשמו נכחו כשעמו המצאנו...

פרק שביעי

הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...

לזמן

הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...

לזמן

הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...
 הוא ששלושה עשר...

ביידי, וממילא ביידי שקול פסול להרתת מדרים, משא"כ צהיטר נידוי לא לריך חורת ביידי, אלא לפינוי עשרה בני אדם מתורין את הנידוי.

7

ויש עוד להוסיף, דכהה צרמצי"ס ה' סנהדרין וצפרי"ע לככות דיינים לא נזכר כלל א"ס ביידי שקול פסול

אשר יתקן - חסד מילא חיי"ט
ב"ש

סימן נד

בהלכות תשובה

שזה נאמר על מלות תשובה הכתובה מקודם "ושבת עד ה' אלקיך" מלוח שיחיה לנשות קן, וזה ענין "בפירך וצנצנך לעשותי" שיתודו את עוונם ואת עון אבותם צפויים, וישבו צלצס אל ה' ויקבלו עליהם היום החורה לדורות. ונראה צדעת הרמצי"ס, דכתב צפ"י מה' תשובה הי"ה, כל הצפויים כולן זוו על התשובה, ואין ישראל נגאלין אלא בתשובה, וכבר הצפויים חורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותו, ומיז הן נגאלין, שנאמר והיה כי יבאו אליך כל הדברים וגו', ושבת עד ה' אלקיך וכו'. הכי מצואר שברמצי"ס מפרט את הפסוק "ושבת עד ה' אלקיך" שפ"ו ז' מלוח, אלא שזוהי הצמחה שסוף ישראל לעשות תשובה.

ואשר על כן לא כתב הרמצי"ס שענין התשובה היא מלות עשה, כיון שהצפויים חורה שסוף ישראל לעשות תשובה, כלומר שתשובה היא דבר שמוכרח לצאת, אי"כ לא שייך לומר שענין התשובה היא מלות עשה, שהרי כלל הוא בכל מלות עשה ולא תעשה, שהן מסורות ציד בני אדם לקיימן או לא לקיימן, כמש"כ הרמצי"ס צפ"י מה' תשובה, רשות לכל אדם תשובה אם ראה להטות עממו

לדרך

א

הרמב"ם צלכות תשובה פ"א הי"א, כל מלות שצמורה צין עשה צין לא תעשה, א"ס עבר אדם על אחת מהן צין צדוק צין צנגה, בשעשה תשובה וישבו מחטלו, חייב להתודות לפני ה' צריך הוא, שנאמר איש או אשה כי יעשו וגו', והתודו את חטאתם אשר עשו, זה וידוי דברים, וידוי זה מלות עשה. ולכאורה משמע מדברי הרמצי"ס, שענין התשובה אינה מלות עשה, אלא כשעשה תשובה וישבו מחטלו חייב להתודות, והיינו שכוידוי הוא מלות עשה, ולא ענין התשובה.

וכן כתב המי"ט מלוח עסי"ד צדעת הרמצי"ס, שאין ענין התשובה מלות עשה, רק א"ס צל לעשות תשובה, יא עליו מלות עשה שיתודוה צפ"ו, אצל א"ס לא עשה תשובה, אין עליו עונש על מה שלא עשה תשובה, אלא רק על העצירה שעשה, ולא על ציטול מלות עשה של תשובה.

אולם הרמצי"ן על החורה צפרפת נצ"ס-כתב צפרי"ע הפסוק "כי המלוח האחת אשר חוכי מלוח היום וגו', כי קרוב אליך דבר מאד בפירך וצנצנך לעשותי"

* וזה בסקירה אחת * ובמה
 * היינו על ידי גבורותינו
 * להתגבר עליהם, דהיינו
 * ימים גבורות * והנה הצדיק
 * עד מקום שורש הדינים
 * בשרשם על ידי גבורותינו,
 * וזו הומה בדומה, דהיינו
 * לעמוד כנגדו גם כן גבור
 * במשנה (עירובין מד:)
 * למקומן, ואמרינן בגמרא
 * לומר הצדיקים היוצאין
 * להכניע ולהמתיק הדינים
 * לחזור ולעלות למקום
 * יציקים * וכלי זינן בידן,
 * יכין לעלות לשורשם
 * * והשם יתברך ברוך הוא
 * * נצחוני בני * וזהו
 * * ביניך נצח, רצה לומר
 * * כשהצדיק ממתיקם
 * * וזהו הנני והנצח לחי
 * * דהיה לו לנני כשמנצחין
 * * לבלעם (במדבר כד, יא)
 * * ותיכף אחר זה אמר
 * * וכי משום דאמר לו
 * * אלא משום דבלק היה
 * * כפירש"י ז"ל, והנה
 * * קצת רוח הקודש עליו
 * * יחיה, כדי לברך את
 * * ברת אל מקומך, דהיינו
 * * שרשם ששרשו בסטרא

אחרא ולכן נתן לו עצה מיד על הזנות להפקיר
 בנותיהם. וזהו שאמר לו בלעם ועתה הנני הולך
 לעמי, דהיינו למקום שרשי לכה איעצך כו' *

ונחזור לעניינינו שהצדיק עולה במדרגתו עד
 מקום ושורש הדינים וממתיקם שם
 וגם מעורר את הדינים על הרשעים הראויים לכך
 שיאה חלין עליהם ועל ידי זה כשעושיין דין
 ברשעים מתירא ומתקלס ומתגאה על ישראל.
 וזה פירוש הפסוק (שמות טו, א) אשריה לה' כי
 גאה כו', רצה לומר אשריה לה' הרחמים שנהפכו
 הדינים לרחמים עלינו כי גאה גאה לעילא
 ולתתא, דהיינו שנעשה מהדינים עלינו ישראל
 כעין גאות כנ"ל ועל הרשעים נשאר הדינים
 וזהו סוס ורוכבו רמה בים * וזהו פירוש הפסוק
 תנו עוז לאלקים, דהיינו שתעלו במדרגתכם
 ליתן עוזכם וגבורתכם נגד אלהים הם הדינים
 להכניע ולהמתיק אותם וממילא על ישראל
 גאותו (תהלים סח, לה) כנ"ל שלא יהיו הדינים אלא
 כעין גאות * ועוזו בשחקים, דהיינו עוזו
 וגבורותיו של הקב"ה אחר שהם נמתקים מה
 יהיה מעשיהם ופעולתם על ישראל. ואמר
 בשחקים ששוחקים מן לצדיקים, כי מוונני
 ופרנסה בא גם כן על ידי גבורות כדאמרינן
 בגמרא בגשמים (תענית ב.) למה נקרא שמן
 גבורות גשמים שיורדין בגבורה * וגשמים היינו
 מוונני. וזהו גם כן דאמרינן בגמרא (פסחים קיח.)
 קשה מוונותיו של אדם כקריעת ים סוף, דקריעת
 ים סוף היה על ידי גבורות כנ"ל ומוונני באים גם
 כן על ידי גבורות * אך בכל זאת צריכין ישראל
 להיות התחברותם ואחדותם עם הצדיק ועל ידי
 זה הצדיק נאזר בגבורה לבטל הדינים מהם
 ולהשפיע להם * וזהו (שמות יט, ב) ויחן ישראל
 נגד החר, נאמר ויחן לשון יחיד כפירש רש"י
 שהיה באחדות כאיש אחד זה היה התנגדות נגד
 החר נגד הדינים הנקראים הר להמתיק אותם *
 ומשה עלה אל האלהים, להמתיקם בשורשם *

וזהו אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל,
 דהיינו שהיה משה מדבר בדבור הוא קשות
 וגבורה בשביל כל ישראל * בערבה כו', דהיינו
 בכל המקומות שחטאו והיו צריכין לרחמים
 לבטל הדינים מהם ביטל אותם משה מהם על ידי
 גבורותיו * בין תופל ולבן, תופל הוא לשון
 התחברות, דהיינו על ידי התחברותם היה פועל
 להם לבטל הדינים מהם וגם לבן הוא המן
 כפירוש רש"י שהיה משפיע להם גם כן השפעות
 מוונני ופרנסה *

ועוד בפסוק הנ"ל אלה הדברים אשר דבר
 משה אל כל ישראל כו', יש לבאר
 שנרמזו בכאן עצה לעם ד' איך יתנהגו לבא אל
 אמיתת עבודת השם ברוך הוא, כי הטעם למה
 שאנו אומרים קודם כל עבודתנו ותפילתנו
 לשם יהוד כו' בשם כל ישראל * והכוונה היות
 שאין צדיק בארץ כו', ואם כן האיך יכול לעשות
 איזה דבר קדושה באברינו כיון שנעשה בהם
 איזה עבירה חלילה ונפגם אותו האבר ואיך יכול
 להשרות עליו קדושת העובדא ההיא? אך
 שהתיקון לזה הוא במה שכולל עצמו עם כללות
 ישראל, כי יש עולם הנקרא כל ישראל והעולם
 ההוא שלם בלי שום פגם, כי הכללות ישראל הם
 הצדיקים כמו שנאמר (ישעיה ס, כא) ועמך כולם
 צדיקים, ואם כן אף שהפרטים חוטאים לפעמים,
 אבל הכללות הם תמיד קיימים בקדושתם ואין
 שטן ואין פגע רע בהם חלילה ותמיד צורתם
 חקוקה למעלה, והוא הנקרא בספרי קודש אדם
 קדמון, ושם אין שליטה לחטא כלל והאדם מקשר
 עצמו שם בהתכללות ההיא ואז אותו האבר
 נקשר בכללות ונתקן בקדושה עליונה, ואז יכול
 לעשות המצוה או העובדא ההוא וזה עצה אחת:
 ועוד יש עצה היות ששורש כל החטאים הם באים
 מכח עץ הדעת שנתקללה האדמה בל"ט קללות
 ומהם באה הוזהמא לאדם, אבל כשאדם שומר
 שבת כהלכתו בל"ט מלאכות מתקן הל"ט קללות